

Bevezetés

1. Az 1996. évi CXVI. törvény az atomenergiáról (továbbiakban Atv.) az Országos Atomenergia Hivatal (továbbiakban OAH) feladatává tette az atomenergia biztonságos alkalmazását garantáló előírások megtartásának ellenőrzését, illetve az észlelt eltérések megszüntetése érdekében történő intézkedést, beleértve szükség esetén a bírság kiszabását.
2. Az OAH a törvényben nevesített és jogszabályokban szabályozott kötelezettségének megfelelően ösztönzéssel és az érvényesítési intézkedések alkalmazásával biztosítja, hogy az atomenergia hatósági hatáskörébe tartozó alkalmazói az atomenergia biztonságos alkalmazásához szükséges és
  - a jogszabályokban megfogalmazott általános,
  - a szabályzatokban szereplő eljárási, adminisztratív és műszaki,
  - az egyes tevékenységekre kiadott egyedi hatósági engedélyekben lévő,
  - a különböző kötelezéseket tartalmazó hatósági határozatokban szereplő és
  - más kötelező érvénnyel bíró dokumentumokban foglalt előírásokat és a kötelezettségeket teljesítsék.
3. Az OAH kinyilvánítja azon elkötelezettségét, hogy a hatályos előírások betartását az atomenergia alkalmazásának minden, a hatósági hatáskörébe tartozó területén, és valamennyi ahhoz kapcsolódó tevékenység végrehajtása során érvényesíti. Ugyanakkor kinyilvánítja azt is, hogy az érvényesítés érdekében hozott intézkedéseiben – összhangban a nemzetközi gyakorlattal – mindenkor mérlegeli az érintett kérdéskör, tevékenység, illetve eltérés biztonságra gyakorolt hatását.
4. Az OAH az atomenergia minden hatósági hatáskörébe tartozó felhasználójától elvárja és feltételezi a jóhiszemű és jogkövető magatartást, a hatályos biztonsági előírások önkéntes betartását, illetve az esetlegesen előforduló eltérések megfelelő jelentését és kivizsgálását, továbbá helyesbítését, mivel ezek a megfelelő biztonsági kultúra elengedhetetlen velejárói. Az OAH érvényesítési tevékenysége azokra az esetekre terjed ki, amikor az előzőekben felsorolt követelmények nem, vagy nem kellő mértékben teljesülnek, és azok minél teljesebb követését kívánja elősegíteni.

Az érvényesítési politika tárgya

5. Az érvényesítési tevékenység tárgyát azok az intézkedések képezik, amelyek biztosítják, szükség esetén kikényszerítik, hogy a hatályos előírásoktól történt és az OAH számára ismertté vált eltérések esetében visszatérjenek az előírások követéséhez, illetve amelyek az ismétlődések elkerülésére ösztönöznek.

6. A hatósági érvényesítési tevékenységet kizárólag a hatályos jogszabályi és hatósági előírások szándékos, tudatosan gondatlan vagy hanyag munkavégzésből eredő megsértése, vagy más okból felmerülő emberi hibák, illetve ezek következményei váltják ki. Előre nem látható meghibásodások, külső körülmények változása és más rendellenességek - ha azok oka emberi hibára nem vezethető vissza – nem tartoznak a hatósági érvényesítés tárgyába; még akkor sem, ha ezek kapcsán esetenként ugyanolyan hatósági intézkedés (engedély visszavonása, kiegészítő feltételek előírása stb.) válik szükségessé, mint amilyen a hatósági érvényesítés során is felmerülhet.

Az érvényesítési politika célja

7. Az érvényesítési politika célja a hatályos előírások megsértésének hatékony megelőzése, illetve az előforduló eltérések mielőbbi önkéntes feltárásának, jelentésének és helyesbítésének támogatása, szükség esetén kikényszerítése.
8. Ennek megvalósítása érdekében az OAH nyilvánosságra hozza jelen politikáját, továbbá a végrehajtást szolgáló belső eljárásrendjét alkalmazásának megkezdésekor az engedélyesek számára; így téve átláthatóvá az eltérések különböző eseteire abban előirányzott érvényesítő intézkedések - beleértve az engedélyesekkel szemben kiszabható (jogszabályokban meghatározott mértékű) bírság - megállapításának az eltérés biztonságra gyakorolt hatását figyelembe vevő szempontjait.
9. Jelen dokumentumnak és a hozzá tartozó, az érvényesítés megvalósításáról szóló eljárásrendeknek (egyebek között terjedelmi okok miatt) nem célja az olymértékű részletezés, hogy minden elképzelhető esetre tartalmazzák az adott körülmények között mérlegelés tárgyát képező különböző érvényesítési intézkedéseket. A cél az érvényesítési folyamat kereteinek meghatározása.

Az érvényesítési politika hatálya

10. Az OAH érvényesítési politikájának hatálya az atomenergia alkalmazásának az Atv. által az OAH hatósági hatáskörébe utalt területeire, illetve az ennek érdekében végzett tevékenységekre terjed ki. Alanyi korlátját jelenti a politikának, hogy a jogszabályi felhatalmazás csak az engedéllyessel szemben teszi lehetővé bírság kiszabását.
11. Az érvényesítési politika tárgyának határait az alább tárgyalt jogszabályokban foglalt felhatalmazások határozzák meg, ezekből következik, hogy bírságolásnak csak jogszabály, biztonsági szabályzat megsértése, vagy ezek alapján kiadott egyedi hatósági engedélyben foglaltak betartásának elmulasztása esetén van helye.

12. Az érvényesítési politikának nincsen visszamenőleges hatása, ezért a hozzá tartozó eljárásrendek alapján csak azoknak az előírás-sértéseknek az esetében jár el az OAH, amelyek a hatálybalépésüket követően történtek meg. Ilyen események súlyának megítélésénél azonban figyelembe veheti, ha azok korábbi előírás-sértések megismétlődését jelentik. Bírságot csak az arra okot adó esemény bekövetkezésétől számított 2 éven, az OAH tudomására jutásától számított 6 hónapon belül kerülhet sor.
13. Az érvényesítési politika nem terjed ki az atomenergia alkalmazásával összefüggő, egyéb jogi szabályozás (büntetőjog, szabálysértési jog) alá tartozó érvényesítési cselekményekre, az OAH határozatai polgári jogi vitát nem döntenek el.

Az érvényesítési politika alapelvei

14. Érvényesítési politikájának alkalmazása során az OAH az alábbi alapelveket követi:
  - Az OAH hangsúlyozza az atomenergia alkalmazására vonatkozó biztonsági előírások betartásának fontosságát.
  - Az OAH megköveteli és feltételezi, hogy az atomenergia minden alkalmazója megteszi az előírások betartásához és ez által a lakosság, az üzemeltető személyzet és a környezet károsodási kockázatának az ésszerűen elérhető legalacsonyabb szinten tartásához szükséges intézkedéseket.
  - Az OAH elvárja az előírások bármilyen okból bekövetkezett megsértésének mielőbbi azonosítását, jelentését, az eltérés és következményeinek felszámolását, megfelelő kivizsgálását és a hasonló előírás-sértések elkerülését célzó, hatékony intézkedések kidolgozását és megvalósítását.
  - Érvényesítő intézkedést az OAH mindig a hatályos előírások megsértésekor, a konkrét eset körülményeire, és az érdekelt felek álláspontjának kifejtését és bizonyítékaiknak az érvényesítési eljárás keretében történt megismerését követően megállapított tényállásra alapozott döntés szerint hoz. Az előírások megsértésének megállapítására a Hatóság bármilyen, jogszerűen megszerzett információt felhasználhat.
  - Az érvényesítés nem automatikus velejárója az előírás-sértés megállapításának. Érvényesítő intézkedésre általában akkor van szükség, ha ennek hiányában az előírások betartása nem volna elérhető, vagy az előírás-szerű állapot megteremtése késedelmet szenvedne, vagy az előírás-sértés súlyossága kifejezett szankcionáló intézkedéseket követel a további hasonló esetek elkerülése érdekében.
  - Az érvényesítési intézkedések foganatosítása sürgősségének, az esetleges szankciók súlyosságának megállapításánál az OAH

elsődlegesen a bekövetkezett előírás-sértés biztonságra gyakorolt közvetlen hatását veszi figyelembe. A hatósági intézkedések meghatározásának másik alapvető szempontja az előírás-sértés jövőbeli potenciális hatása a biztonságra.

- Egy adott tényállás fennállásakor az eset súlyosságának megítélésekor az OAH – egyebek mellett – a következő értékelési szempontokat veszi még figyelembe:
  - az észlelés, jelentés, kivizsgálás és a helyesbítő intézkedések módja, megfelelősége, időben történt végrehajtása,
  - az előírás-sértés előfordulásának ismétlődése,
  - az engedélyes, az atomenergia alkalmazója vezetőinek, beosztottainak tevőlegessége (szándékosság, tudatos gondatlanság, vagy hanyagság).
- Az előírás-sértést az elbírálási szempontok mérlegelésével súlyosság szerinti kategóriákba sorolja be az OAH.

Érvényesítési intézkedések

15. Az érvényesítési intézkedések közé az alább felsoroltak tartoznak:

- az eltérés rögzítése és figyelemfelhívás kibocsátása,
- a korábban kiadott engedélyek, jogosítványok korlátozása, vagy visszavonása,
- kiegészítő intézkedések végrehajtásának előírása,
- bírságolás.

Az érvényesítő intézkedések foganatosítása

16. Érvényesítési ügyben hozott döntéseit, intézkedéseit (engedély vagy jogosítvány korlátozását, visszavonását, kötelezettség előírását vagy bírság kiszabását) az OAH az érintett ügyféllel az államigazgatási eljárás általános szabályai szerint, határozatban közli. A jogorvoslat, illetve a végrehajtás szintén az általános előírások szerint történik.

Az érvényesítési politika jogi alapjai

17. Az OAH érvényesítési politikájának megvalósítása során a mellékletben felsorolt jogszabályok előírásait veszi figyelembe.

Az OAH érvényesítési politikájának megvalósítása

18. Az érvényesítési politika megvalósítása eljárásrend szerint történik.

Az OAH hatósági érvényesítési politikájának megvalósítása során figyelembe vett jogszabályok

- 1957. évi IV. törvény az államigazgatási eljárás általános szabályairól
- 1978. évi IV. törvény Büntető törvénykönyvről (BTK).
- 1996. évi CXVI. törvény az atomenergiáról (Atomtörvény)
- 1999. évi XC. törvény a Magyarország és a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség között a nukleáris fegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló szerződésnek megfelelő biztosítékok alkalmazására 1972. március 6-án kötött egyezményhez kapcsolódó, Bécsben, 1998. november 26-án aláírt Kiegészítő Jegyzőkönyv megerősítéséről és kihirdetéséről
- 1971. évi 25. törvényerejű rendelet a Nemzetközi Polgári Repülésről Chicagóban, az 1944. évi december hó 7. napján aláírt Egyezmény és az annak módosításáról szóló jegyzőkönyvek kihirdetéséről; 18. Függelék: a Veszélyes Áruk Biztonságos Légi Szállításáról (ICAO TI)
- 1972. évi 9. törvényerejű rendelet Magyar Népköztársaság és a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség között a nukleáris fegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló szerződés szerinti biztosítékok alkalmazásáról Bécsben 1972. március 6-án aláírt egyezmény kihirdetéséről
- 87/1997.(V. 28.) sz. Korm. rendelet az OAB feladatáról, hatásköréről, valamint az OAH feladatáról, hatásköréről, bírságolási jogköréről
- 108/1997.(VI. 25.) sz. Korm. rendelet az Országos Atomenergia Hivatal eljárásáról a nukleáris biztonsággal összefüggő hatósági ügyekben
- 121/1997. (VII. 17.) Korm. rendelet a nukleáris export és import engedélyezéséről
- 25/1997. (VI. 18.) IKIM rendelet a radioaktív anyagok és készítmények nyilvántartásáról
- 39/1997. (VII. 1.) IKIM rendelet a nukleáris anyagok nyilvántartási rendszeréről, nemzetközi ellenőrzéséről és a velük kapcsolatos egyes hatósági jogkörökről
- 13/1997. (IX. 3.) KHVM rendelet a kiégett nukleáris üzemanyag biztonságos vasúti szállításáról szóló szabályzat kihirdetéséről
- 14/1997. (IX. 3.) KHVM rendelet a radioaktív anyagok szállításáról, fuvarozásáról és csomagolásáról
- 12/1990. (IV. 30.) KöHÉM rendelet a Nemzetközi Vasúti Árufuvarozási Egyezményre vonatkozó Egységes Szabályok (CIM) I. Melléklete módosításainak kihirdetéséről, valamint a Veszélyes Áruk Nemzetközi Vasúti fuvarozására vonatkozó Szabályzat (RID) belföldi alkalmazásáról
- 20/1979. (IX. 18.) KPM rendelet a Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás "A" és "B" mellékletének kihirdetéséről és belföldi alkalmazásáról
- 2/1982 (II. 22.) KPM rendelet a veszélyes áruk nemzetközi belvízi szállításáról szóló szabályzatról